

Pestprotocol

© Mercis bv

DICK BRUNASCHOOL
WADDINXVEEN

Aanpak pesten; het pestprotocol

Algemeen

Pesten wordt in geen enkele vorm geaccepteerd. We gaan op school respectvol met elkaar om!

Pestregels leerlingen

- maak aan de leerlingen duidelijk dat signalen van pesten (iets anders dan plagen!) doorgegeven moeten worden aan de medewerker. Leg uit dat dit geen klikken, maar klagen is;
- personeel en leerlingen noemen leerlingen niet met een bijnaam die als kwetsend ervaren kan worden;
- personeel en leerlingen maken geen opmerkingen over kleding en/of uiterlijk die als kwetsend ervaren kunnen worden;
- indien de medewerker pesten heeft gesignaleerd:
  - geeft zij duidelijk en ondubbelzinnig aan dat zij dergelijk gedrag verafschuwt en afkeurt;
  - probeert zij zicht te krijgen op de oorzaak, de omvang van het pestgedrag en de mogelijke gevolgen voor het slachtoffer;
  - probeert zij het invoelend vermogen van de pester en de “zwijgende meerderheid” te vergroten (“als jij nu een gepest wordt.....”);
  - brengt zij het probleem in de bouwvergadering ter sprake en wordt vervolgens een plan van aanpak opgesteld;
  - stelt zij de ouders/verzorgers van de betrokkenen (pester, gepeste) op de hoogte en geeft aan hoe de school dit probleem gaat aanpakken en wat men verwacht van de ouders/verzorgers;
  - vraagt zij regelmatig bij de ouders/verzorgers na wat de bevindingen, uitkomsten of stand van zaken is.

Pesten van/door personeel

Pesten komt niet alleen voor tussen leerlingen. Ook personeelsleden kunnen onderling hiermee worden geconfronteerd. Om pesten tegen te gaan wordt van iedereen binnen de school verwacht dat:

- de pester duidelijk wordt gemaakt dat hij/zij te ver is gegaan, dat zijn/haar “grapjes” niet meer leuk zijn;
- er steun wordt gezocht bij de schoolleiding;
- er steun/contact wordt gezocht met de contactpersoon van de school of de vertrouwenspersoon. Vergeet niet de rol van de schoolleiding te bespreken. Een goede leidinggevende kan het pesten in de kiem smoren;
- er zelf een logboek wordt bijgehouden. Zo weet je wanneer er ongewenste zaken hebben plaatsgevonden en wie erbij aanwezig waren. Het logboek kan dienen als bewijs, maar ook om je hart te luchten;
- je realiseert dat je niet alleen het slachtoffer bent, maar ook de organisatie. Uiteindelijk heeft ook het bestuur belang bij goede onderlinge verhoudingen;
- je vraagt wat de motieven van de pester zijn/kunnen zijn. Dan weet je beter hoe je moet optreden. Sommige mensen pesten simpelweg omdat ze er voordeel mee verwachten te behalen;
- je praat met mensen die getuige zijn van het pestgedrag. Vaak vormen zij een zwijgende meerderheid. Ze zien het pesten wel, maar treden niet op, misschien om te voorkomen dat ze het volgende slachtoffer worden;
- je leest over het onderwerpen. Verhalen van anderen kunnen je het gevoel geven dat je niet alleen staat. Je kunt leren van hun ervaringen;
- je contact opneemt met de afdeling P&O van het bestuursbureau van de Stichting Klasse. De Stichting is op grond van de Arbo-wet verplicht maatregelen te nemen.

Het probleem dat pesten heet

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Pesten en hoe gaan we ermee om

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen, (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), medewerkers en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen de regels worden vastgesteld.

Als pesten voorkomt, moeten medewerkers (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop op steekt, moet de school beschikken over een directe aanpak en een duidelijk pestprotocol.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon en/of contactpersoon nodig. De vertrouwenspersoon en/of contactpersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Op de school is een contactpersoon aangesteld waar kinderen, medewerkers en ouders eventueel kunnen aankloppen als ze er samen niet uitkomen.

Ons Pestprotocol heeft als doel:

Alle kinderen mogen (moeten) zich in de jaren dat ze op de Dick Bruna zitten **veilig en onbedreigd voelen** zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Suggesties voor hoe ermee om te gaan

Op onze school werken we wekelijks met de Vreedzame School. Een methode die de sociaal en emotionele ontwikkeling van kinderen stimuleert.

Daarnaast wordt tijdens de eerste drie weken van het schooljaar door de leerkrachten een programma aangeboden, waarbij onder andere de schoolregels worden besproken en de groepsregels worden vastgesteld. Tijdens de informatieavonden voor de ouders besteedt de leerkracht ook aandacht aan het bovenstaande. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, omgaan met verschillen, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen aan de orde.

Op school willen we regelmatig een onderwerp in de kring/groep aan de orde stellen. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies, etc. kunnen aan de orde komen. Andere vormen zijn ook denkbaar, zoals: spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.

Het (juiste) voorbeeld van de medewerkers (en thuis van de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van medewerkers, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Medewerkers horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Stappen die we afspreken ter voorkoming van ruzies en pestgedrag¹

Regel 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van een leerkracht of andere medewerker niet wordt opgevat als klikken. Vanaf groep 1 brengen we kinderen al bij: "Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan een van de leerkrachten vragen". Dit wordt niet gezien als klikken!

Regel 2:

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij een van de leerkrachten aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep en in de school. We maken immers *samen* een goede sfeer!

Regel 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind te komen oplossen. Bij problemen van pesten zullen de directeur en de medewerkers hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school

Aanpak van ruzies en pestgedrag in vier stappen:

Signalering

De medewerker(s) zien dat een leerling wordt gepest of heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten, of de gepeste of medeleerling komen het bij hem/haar melden. We gaan dan volgens onderstaande aanpak te werk:

Stap 1:

Er eerst zelf (en samen) uitkomen volgens de 'mediatorenmethode'.

Stap 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht (en de plicht) het probleem aan de leerkracht voor te leggen.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen ('win-winmethode') en afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen er sancties en wordt er een notitie gemaakt in Parnassys. (zie bijlage consequenties).

Stap 4

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester in Parnassys genoteerd. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Een kort verslag van dit gesprek met de gemaakte afspraken komt in Parnassys te staan. De fases van bestraffen treden in werking. De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

Fase 1:

- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
  - Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken worden regelmatig besproken met het kind (evaluatie).
  - Een of meerdere pauzes binnen blijven
-

- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Een gesprek met de ouders. Een (tweede) evaluatiegesprek met ouders naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek.

Fase 2:

- Gele kaart.
- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties en eerdere gesprekken met ouders op niets uitlopen zijn. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
- De Intern Begeleider is bij het gesprek aanwezig.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.
- De Intern begeleider blijft betrokken en coördineert.
- De intern begeleider coacht de leerkracht en evalueert regelmatig.

FASE 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor uiteindelijk gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Dit binnen de eigen school.
- De directie wordt ingeschakeld en coördineert.

FASE 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst/ time-out of verwijderd worden.
- De directie initieert.

Begeleiding

De begeleiding geven we op De Dick Brunaschool via een **drie-sporenbeleid**:

- Begeleiding van de gepeste leerling
- Begeleiding van de pester
- Begeleiding van de andere kinderen van de groep

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling.
- Het gepeste kind niet over beschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Straffen als het kind wel pest / belonen als kind zich aan de regels houdt.

- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? (bijv. problematische thuissituatie, buiten gesloten voelen, jaloezie, verveling, baas willen zijn (macht), voortdurend de competitie aan gaan, in een niet passende rol worden gedrukt).
- In overleg met de Intern Begeleider hulp inschakelen; sociale vaardigheidstrainingen (SOFA); Jeugdgezondheidszorg; huisarts; schoolbegeleidingsdienst

BEGELEIDING VAN DE ANDERE KINDEREN VAN DE GROEP

- De kinderen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken
- Samen spelen en samen werken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze een buitenspeelplan te maken (wie speelt met wie, wat en waar)
- Kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep
- Herhalen van de school- en groepsregels
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

Signalen van pesterijen kunnen zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen;
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- briefjes doorgeven;
- beledigen;
- opmerkingen maken over kleding;
- isoleren;
- buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- op weg naar huis achterna rijden of lopen;
- naar het huis van het slachtoffer gaan;
- bezittingen afpakken;
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

De lijst kan nog verder worden uitgebreid; je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Medewerkers en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- een problematische thuissituatie;
- voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen);
- voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- voortdurend met elkaar de competitie aan gaan;
- een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.

Adviezen aan de ouders

OUDERS VAN DE GEPESTE KINDEREN

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een buitenschoolse activiteit.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

ouders van de pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een buitenschoolse activiteit.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

alle andere ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

ICT gebruik

Gezien de steeds grotere rol die het computergebruik in de wereld van de kinderen speelt, vinden we het zinvol om voor de kinderen op De Dick Brunaschool een aantal afspraken te maken over 'veilig internetten'.

TIPS VOOR DE LEERLINGEN

- Doe online niet, wat je offline ook niet doet.
- Onthoud dat iedereen zich op internet anders kan voordoen.
- Geef nooit zomaar je privé-gegevens weg.
- Rare sites? Klik weg.
- Log uit als je je ongemakkelijk voelt.
- Zorg dat de virusscanner ge-update is.
- Reageer niet op vervelende mail of chats.
- Blokkeer vervelende chatters of mailers.
- Computer niet te lang.
- Los problemen samen met je ouders of de leerkracht op.
- Meld het als je onbeschofte of gemene mailberichten ontvangt aan je ouders of de leerkracht. Verwijder volgende e-mails van dezelfde afzender zonder ze te openen. Als ouders geen respons krijgen is de lol er voor hen snel af.

TIPS VOOR DE LEERKRACHTEN

- Op school gebruiken we internet alleen bij het opzoeken van informatie ten behoeve van een werkstuk of spreekbeurt.
- Blijf in de buurt bij de internettende leerlingen
Controleer of de schoolregels worden opgevolgd.
- Laat persoonlijke gegevens privé blijven. Let er op dat er over de leerlingen zo weinig mogelijk valt te traceren.
- Op school chatten we niet.
- Pesten of bedreigen via mail wordt niet getolereerd.
- Bij overtreding van één van bovenstaande afspraken spreekt de leerkracht een 'internettime-out' uit.

TIPS VOOR DE OUDERS

- Surf samen met uw kind. Ga regelmatig samen achter de computer zitten. Ouders en kinderen leren dan van elkaar.
- Maak duidelijke afspraken over het internetgebruik en de tijdsduur die het kind achter de computer

mag doorbrengen.

- Houd goed zicht op de computer en plaats deze indien mogelijk op een centrale plaats in huis.
- Leer uw kind om zeer zorgvuldig met privacy om te gaan. Altijd toestemming vragen om aan derden een telefoonnummer, adres of bankrekeningnummer door te mogen geven.
- Bekijk regelmatig de historie van de browser, zodat u op de hoogte blijft van het surfgedrag van uw kind. Let wel: dit biedt geen garantie, want kinderen kunnen deze geschiedenis knop wissen.
- Gebruik een goede virusscanner en zorg dat deze up to date blijft.
- Vertel uw kinderen af te blijven van onbekende software en leer hen voorzichtig om te gaan met het downloaden van onbekende sites.
- Blijf geïnteresseerd in het surfgedrag van uw kind en wijs hem regelmatig op de minder leuke kanten hiervan, zoals pedofielen in chatboxen, pornosites, scheld emails, spam en nog veel meer.

Bijlage Win-Win oplossing

Op de Dick Brunaschool mogen wij allemaal verschillend zijn. Conflicten horen erbij en geven je de mogelijkheid om je verder te ontwikkelen. Dit betekent dat wij de kinderen de kans geven om zelf hun conflicten op te lossen. Waarbij de leerkracht een neutrale positie in neemt (niet veroordelend). De oplossing van een conflict moet in redelijke mate tegemoet komen aan de wensen van de betrokkenen. Als de oplossing voor beiden goed is, dan spreken we van een win-winoplossing.

Bijlage Opsteker compliment

Het gewenste gedrag willen wij versterken door het geven van complimentjes.

Een complimentje geeft het kind de uitdaging om hetzelfde gedrag nog eens te vertonen.

Deze goed gedaan cultuur geeft de kinderen zekerheid, duidelijkheid en zelfvertrouwen. Dit zorgt voor een gevoel van veiligheid.